

aanzetten heeft gegeven in de zojuist door mij geschetste richting.⁹

Tijdens een studiereis naar de Verenigde Staten in 1935 was Brandsma reeds op de hoogte geraakt van de mediaontwikkelingen aldaar. Uit een artikel in *De Gelderlander* van 20 en 21 september van dat jaar blijkt dat Brandsma zich daarover heeft laten informeren. 'Men vraagt zich af of op den duur deze twee nieuwe vormen van berichtgeving, radio en bioscoop, niet een ommekeer in het dagbladwezen zullen tevoorschijn roepen'.¹⁰

In het volgende worden de opmerkelijkste punten van het rapport kort samengevat.

1. Ten eerste gaat het rapport in op de specifieke kwaliteiten van het dagblad. Het nieuwsblad voorziet in de maatschappelijke behoefte aan inlichting over de dagelijkse gang van zaken. Bovendien haakt het, als advertentie-orgaan, in op de behoeften van de commercie.

De pers spreekt als gedrukt woord (gegroepeerd rond de verschillende confessies) tot de geest en geeft leiding en voorlichting aan het katholieke volksdeel.¹¹ Een heel hoofdstuk wordt gewijd aan de typografische vernieuwingen van de printmedia en de invloed daarvan op de nieuws-overdracht naar het lezerspubliek.

2. Zoals kon worden verwacht besteedde de commissie vrij veel aandacht aan de relatie dagblad-radio. Niet minder dan zeven van het twaalf pagina's tellende rapport waren hieraan gewijd.

In de voorafgaande vergaderingen, zo blijkt uit de notulen, had Brandsma het probleem geschetst. Men zag in de radio teveel een concurrent, waarover men liever zweeg, maar, zo vervolgde hij, 'de katholieke pers moest in den Katholieken Radio Omroep meer dan thans het geval is een bondgenoot zien'.¹² Een belangrijk concurrentiemiddel van de radio was de snelheid waarmee het berichten kon weergeven. Het was vanwege die kwaliteit dat het dagbladnieuws voortaan het karakter diende te hebben van een nader uitgewerkt bericht, in plaats van een primeur.

Maar er kleefden ook nadelen aan het medium radio, die tot voordeel van het dagblad strekten:

- lezen is een andere psychische gewaarwording dan horen, dat minder diep gaat.
- de lengte van de radioberichten moet noodzakelijkerwijs kort zijn, dat

9. Notulen van de commissie 'Nieuwe Vormen', 7 november 1936, Archief-NCI, doos 14.

10. 'Amerikaanse Impressies, Pers, Radio, bioscoop' in: *De Gelderlander* 20 en 21 september 1935.

11. 'Nieuwe Vormen in de Journalistiek', 1-2.

12. *Ibidem*, 1.